

Utsjoen kirkonkylän yhteisen kalaveden osakaskunta
c/o Esko Aikio
Utsjoentie 3451
99800 Ivalo

MAA- JA METSÄTALOUS-
MINISTERIÖ

25. 07. 2011

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

HARE MMM 023:00/2011

Viite: lausuntopyyntö 12.5.2011, MMM023:00/2011

Asia: TENOJOEN KALASTUSSOPIMUSNEUVOTTELUT

Utsjoen kirkonkylän yhteisen kalaveden osakaskunta haluaa esittää mainitusta asiasta lausuntonaan seuraavaa:

Viitaten Utsjoen osakaskuntien aiempiin lausuntoihin, mm. kirjeeseemme 31.7.2010, osakaskunta katsoo, että uudella sopimuksella ei saa rajoittaa paikkakuntalaisten pato- ja verkkopyyntiä nykyisestään. Tenojoen aiemmissa sopimusneuvotteluissa hyväksytyissä sopimuksissa ja kalastussäännöissä on kautta aikojen rajoitettu paikallisten pato- ja verkkokalastusta suhteettomasti verrattuna muihin kalastustapoihin. Tenojoen pato- ja verkkokalastus on olennainen ja perinteinen osa Tenojoen vesistön jokilaaksojen jokisaamelaisesta kulttuurista. Suomen perustuslain 17 § 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kultturiaan. Suomen perustuslain yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kyseisen pykälän tarkoittamaan kulttuuriin kuuluvat myös saamelaisten perinteiset elinkeinot kuten kalastus. Myös Suomen ratifioima Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleisopimuksen (jäljempänä KP-sopimus) 27 artikla tukee vaatimustamme tältä osin.

Tenojoen pato- ja verkkokalastus on myös Utsjoen vanhojen, saamelaisten perustamien, tilojen oikeus sekä vesialueen omistuksen kautta että vahvistettuina erityisperusteisina kalastusoikeuksina. Näitä vanhojen tilojen oikeuksien käyttöä ei voi enää rajoittaa ilman lunastusmenettelyä.

Tenojoen sopimusneuvotteluissa on muutenkin otettava huomioon kaikkien yksittäisten ehdotettujen toimien vaikutus erikseen ja yhdessä Tenojokilaakson jokisaamelaiseen kulttuuriin ja sen harjoittamismahdollisuuksiin. Samalla on kiinnitettävä huomiota ehdotettujen sääntelyjen suhde saamelaiskulttuurin suojaan, joka on säädetty edellä mainitussa Suomen perustuslain säännöksessä ja KP-sopimuksessa.

Suomen nykyisen hallituksen ohjelmaan viitaten sopimusneuvotteluissa tulee ottaa huomioon neuvottelumenettelyjen ja ehdotettujen toimien suhde ILO:n alkuperäiskansa-sopimukseen n:o 169 (Norjahan on jo liittynyt tähän sopimukseen). ILO-sopimuksen osalta viittaamme erityisesti sen 15 artiklaan, 17 artiklan 2-kohtaan sekä erityisesti 23 artiklan 1-kohtaan ja 13 artiklan 1-kohtaan.

Tenojoen sopimusneuvotteluissa tulisi osakaskunnan mielestä pyrkiä nykyisessä sopimuksessa ilmituodun ns. kutuvaltioperiaatteen nykyistä parempaan toteuttamiseen.

Tähän tulee pyrkiä muun muassa Tenojoen vesistöalueen tuottaman lohikannan saaliin jakautumiseen paremmin kutuvaltioperiaatteen mukaisesti. Tässä tarkastelussa on oletettava huomioon myös Tenojoen vesistöalueelta lähtöisin olevan lohikannan kalastus meri- ja vuonoalueilla.

Utsjoen kirkonkylän yhteisen kalaveden osakaskunta vaatii, että Utsjoen osakaskuntien (Outakosken, Utsjoen, Vetsikon ja Nuorgamin) on saatava omat edustajansa tulevaan neuvotteluvaltuuskuntaan.

Tenojoen sopimusneuvottelujen yhteydessä tulee osakaskunnan mielestä selvittää myös mahdollisuus luoda Suomen puolelle Tenojoen paikallishallinto Norjan tapaan. Tällä uudella paikallishallinnolla tulisi olla riittävät toimivaltuudet tehdä tarvittaessa rajoitus- ja rauhoituspäätöksiä koskien myös paikallisten kalastusta. Muutoin paikallishallinnolle voidaan siirtää osa nykyisessä Tenojoen kalastusopimuksessa ja kalastussäännössä ELY-keskukselle (TE-keskus) ja nimismiehelle säädetyistä tehtävistä.

Utsjoella 20.7.2011.

Esko Aikio

Utsjoen kirkonkylän yhteisen kalaveden osakaskunnan hoitokunta
Hoitokunnan puheenjohtaja